

Angola - 2002-04-17 - situatie

Aanvullend ambtsbericht op het algemeen ambtsbericht 'Angola - situatie in verband met asielprocedures' d.d. 13-02-2002

aan de Staatssecretaris van Justitie
d.t.v. Immigratie- en
Naturalisatiedienst
Directeur Beleid
Schedeldoekshaven 101
2411 EM Den Haag

Directie Personenverkeer,
migratie en
Vreemdelingenzaken
afdeling Asiel- en
Migratiezaken
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Nederland

Datum: 17 april 2002
Auteur: DPV/AM
Kenmerk: DPV/AM-766547
Blad: /3
Betreft: Situatie in Angola
Telefoon: 070 348 5964
Fax: 070 348 5046
E-mail: dpv-am@minbuza.nl

Op 13 februari 2002 heeft u het meest recente algemeen ambtsbericht Angola met kenmerk DPV/AM-743821 ontvangen. Dit bericht beslaat de ontwikkelingen in de periode mei 2001 tot en met januari 2002.

Sinds het uitbrengen van het ambtsbericht Angola hebben enige ontwikkelingen plaatsgevonden, die hieronder volledigheidshalve worden uitgewerkt.

Staakt het vuren akkoord

Op 22 februari 2002 werd de leider van UNITA, Jonas Savimbi, in een vuurgevecht met het Angolese leger gedood. De dood van Savimbi werd voorafgegaan door een week waarin vele directe medewerkers van Savimbi zich overgaven of gevangen werden genomen. De gebeurtenissen in februari 2002 pasten in de trend van toenemende verzwakking van UNITA, met name door de VN-sancties tegen Savimbi en zijn gewapende medestrijders.

Op 13 maart 2002 gaf de Angolese regering het leger de opdracht alle offensieve acties tegen UNITA te staken, en maakte zij een vredesplan bekend. De volgende dag reeds werd een eerste bestand overeengekomen met de stafchef van UNITA, generaal Geraldo Abreu Muengo 'Kamorteiro'. Op 4 april 2002 volgde de ondertekening van een officiële staakt-het-vuren-overeenkomst, in de vorm van een addendum bij de Vredesakkoorden van Lusaka van november 1994. Deze overeenkomst op militair niveau zal de weg vrij moeten maken voor verdere besprekingen op politiek niveau. Na de wapenstilstandsfase zal men gaan spreken over de verdeling van functies tussen de partijen zoals voorzien in de akkoorden van Lusaka (ministers / gouverneurs / administrateurs / ambassadeurs) en rond september volgt de politieke fase, gericht op onder meer nationale verzoening en op het voorbereiden van parlementaire en presidentiële verkiezingen, waarbij ook de nieuwe grondwet ter sprake zal komen.

Richtinggevend zijn derhalve de wapenstilstandsovereenkomst en het vredesplan van de regering van 13 maart, een en ander te interpreteren in de geest van de akkoorden van Lusaka van 1994. Er is voornamelijk geen sprake van een nieuwe vredesovereenkomst.

Hoewel de nadruk wordt gelegd op de verzoening tussen de regering en UNITA, betekent het akkoord van 4 april 2002 eigenlijk het definitieve einde aan Savimbi's poging UNITA via de wapenen aan de macht te brengen. De partijen committeren zich, overigens conform de akkoorden van Lusaka, aan een aantal militaire agendapunten, waaronder een staakt-het-vuren, de demilitarisatie van de UNITA strijdkrachten en de integratie van een deel van deze strijdkrachten in het regeringsleger en de politie.

Na de dood van Savimbi, en de dood enkele dagen later van de vice-president van de gewapende factie van UNITA, Antonio Dembo, is secretaris-generaal Generaal Paulo Lukamba 'Gato' voorzitter geworden van de management commissie van UNITA. Deze management commissie vertegenwoordigt de militairen van UNITA in de gesprekken met het Angolese regeringsleger over het staakt-het-vuren, en wordt voorlopig gezien als de collectieve opvolger van Savimbi. Voornamelijk tonen de verschillende stromingen binnen UNITA (de politieke facties in Luanda, de militaire facties

in het veld, en de vertegenwoordigers in Europa) een redelijke mate van saamhorigheid, al is reeds een openlijk leiderschapsconflict uitgebroken tussen generaal Gato en Manuvakola, de leider van UNITA-Renovada, één van de politieke UNITA-facties in Luanda. Niet zeker is echter hoelang alle onderdelen van de UNITA-strijdkrachten zich door het staakt-het-vuren-akkoord gebonden zullen achten. De bereidheid van de vele UNITA-strijders in het veld om hun wapens in te leveren, zal naar verwachting mede afhangen van enerzijds de opvangmogelijkheden die hen geboden worden en anderzijds de mate waarin UNITA zich zal weten te reorganiseren tot een politieke beweging.

Naar verwachting zullen de verschillende stromingen binnen UNITA op korte termijn bijeenkomen om onderling te onderhandelen over de eenwording van de partij onder een nieuw leiderschap.

Amnestie

Op 3 april 2002 nam het parlement unaniem een voorstel aan, ingediend door de regering, voor een nieuwe amnestiewet voor alle misdaden tegen de staatsveiligheid gedurende het gewapende conflict ('All crimes against the state security and all military crimes committed within the framework of the Angolan conflict are pardoned'). In het staakt-het-vuren-akkoord van 4 april 2002 garandeert de Angolese regering dat een amnestiewet zal worden aangenomen voor genoemde misdaden begaan in het kader van het gewapende conflict tussen de UNITA strijdkrachten en de regering. In feite was deze wet, op het moment van tekening van het staakt-het-vuren-akkoord van 4 april 2002, dus al door het parlement aangenomen. Bij die gelegenheid heeft de speciale assistent voor Afrika van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties (VN) de reserves van de VN ten aanzien van die amnestie kenbaar gemaakt ('... UN, as a matter of principle, does not recognise the validity of any amnesty granted in respect of crimes against humanity or war crimes which may have been committed in the context of the conflict ...') en daardoor een aanzienlijke mate van onrust gezaaid binnen de militaire gelederen (zowel van het regeringsleger als van UNITA). Generaal Gato en ook bepaalde generaals van het regeringsleger zijn bezorgd dat deze VN-reserve negatieve effecten kan hebben op de bereidheid van sommigen binnen UNITA de wapens neer te leggen.

Veiligheidssituatie

Sinds begin maart is de veiligheid in Angola enigszins verbeterd; zo vindt er voorzichtig meer transport plaats tussen Luanda en enkele provinciesteden. De daadwerkelijke bereidheid van individuele UNITA-commandanten en hun strijders om hun wapens neer te leggen, zal echter nog moeten blijken, en afhankelijk zijn van verdere (politieke) ontwikkelingen. Sinds de besprekingen over het staakt-het-vuren hebben nog steeds aanvallen plaatsgevonden waarbij burgerslachtoffers vielen. Deze aanvallen worden toegeschreven aan - mogelijkterwijs tot banditisme vervallen - UNITA-strijders maar zijn wellicht ook uitgevoerd door ongedisciplineerde regeringstroepen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

voor deze,

het hoofd van de afdeling Asiel en Migratie

J. Damoiseaux

Kenmerk DPV/AM-766547